

διάλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2006 ★ Αριθμ. Φύλλου 81

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ● GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

ΔΡΑΞΑΣΘΕ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ...

«Καί νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τήν γῆν...
Δράξασθε παιδείας» (Ψαλμ. 2, 10.12).

Η πρόσφατη δοκιμασία ολόκληρης της κοινωνίας μας από τη μορφή, την έκταση και την ένταση που έλαβε και τις τριβές, τις αντιπαραθέσεις και τα προβλήματα που συνεχίζει να προκαλεί το ζήτημα της παιδείας, έφερε στη σκέψη μας την προειδοποίηση και τη νουθεσία του Ψαλμωδού. Ούτε θεολογική ερμηνεία των παραπάνω στίχων θα επιχειρήσουμε, ούτε άμεσο συσχετισμό προς τα τρέχοντα. Τους εκλαμβάνουμε μόνον ως αφορμή για ελάχιστες νύξεις και επισημάνσεις.

● **«Καί νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τήν γῆν».**

Η νουθεσία προς τους βασιλείς και τους άρχοντες ολόκληρης της γης είναι επίκαιρη από την άποψη, ότι το βασανιστικό για την ελληνική κοινωνία πρόβλημα της παιδείας και της εκπαίδευσης, παρέχει αρκετά επιχειρήματα σε όσους ισχυρίζονται, ότι το πρόβλημα είναι μέρος και προϊόν του πιο δυναμικού και πιο ανατρεπτικού πολλών αυτονοήτων φαινομένων των καιρών μας, δηλαδή της παγκοσμιοποίησης. Αυτό μπορεί να είναι σε μεγάλο βαθμό ακριβές. Νομίζουμε, ωστόσο, πως θα ήταν λάθος τραγικό και ασυγχώρητο, να σηκώσουμε τα χέρια και

- είτε να παραιτηθούμε από κάθε αντίσταση στη βούληση και στις δράσεις εκείνων που διαχειρίζονται τα της παγκοσμιοποίησης, δηλαδή των «βασιλέων» και των «αρχόντων» της διεθνών διαστάσεων οικονομίας, τεχνολογίας και πολιτικής και των ντόπιων συμμάχων τους,

- είτε να αποθέσουμε σ' αυτούς την ελπίδα για την επίλυση των ζητημάτων της δικής μας παιδείας - και όποιων άλλων προβλημάτων μας,

- είτε να εγκαταλείψουμε κάθε αντενέργεια και να δηλώσουμε μοιρολατρικά πλήρη αδυναμία για όποια οφθαλμοφανώς επιβαλλόμενη μεταρρύθμιση.

- **«Δράξασθε παιδείας»** συμβουλεύει ο Ψαλμωδός. Το πρόσταγμα εμπεριέχει και το επειγόν: Δράξασθε τώρα αμέσως, χωρίς χρονοτριβή. Το πράγμα δεν αντέχει αναστολές, αναβολές, αμφιταλαντεύσεις, παλινδρομήσεις, χρονοντούλαπα, υπολογισμούς πολιτικού κόστους. Τα αποτελέσματα των πρόσφατων πανελλήνιων εξετάσεων επιβεβαίωσαν το από μακρού γνωστό· πως δεν υπάρχει χαμηλότερο σκαλί. Ο δε πληθυντικός της νουθεσίας δηλώνει το αυτονόητο: Ότι το θέμα της παιδείας δεν είναι υπόθεση μόνο των αρχόντων, αλλά όλων μας. Αυτό είναι το αίτημα και το χρέος τούτης της ώρας· η παιδεία να γίνει υπόθεση όλων μας, προπαντός με την έννοια της έστω και διαβαθμισμένης συνυπευθυνότητας και συνενοχής.

...ΚΑΙ ΡΑΒΔΟΥ

- Στο «δράξασθε παιδείας» μάλιστα εμείς προσθέτουμε: ...και ράβδον. Ναι, δράξασθε και ράβδον! Βέβαια το μυαλό μας δεν τρέχει στο απόφθεγμα του Μενάνδρου «ό μη δαρείς άνθρωπος ού παιδεύεται». Όχι επειδή αμφισβητούμε την παιδαγωγική του αξία· γνωρίζουμε πόσον ευεργετικά μπορεί να είναι τα χτυπήματα της ζωής. Αλλά

Έργο του Arnold Klaus από το Πρόγραμμα της ΟΑΚ
«Πρόσωπον προς Πρόσωπον»

επειδή, ενώ η βέργα του γονιού και του δασκάλου δεν είναι πια μέρος της παιδευτικής διαδικασίας, έχουν εφευρεθεί από την εξόχως ανταγωνιστική και εμπορευματοποιημένη κοινωνία μας πολύ σκληρότερα μέτρα και συστήματα για τον παιδεμό των νέων ανθρώπων. Επιπλέον, επειδή οι δυνάμεις της φθοράς εφευρίσκουν και προσθέτουν στις παλαιότερες ολοένα και πιο αποτελεσματικές νέες ναρκωτικές ιδέες και ουσίες για την αποχαίνωση της νεολαίας. Αυτή, ωστόσο, διατηρεί ευτυχώς αντιστάσεις. Χωρίς να απαλλάσσουμε από ευθύνες τουλάχιστον ένα μέρος ιδίως της σπουδάζουσας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση νεολαίας μας, θεωρούμε ότι τη ράβδο επιβάλλεται να πάρει αποφασιστικά και συναινετικά στα χέρια της η Πολιτεία (συνολικά και όχι μόνη η Κυβέρνηση), υπό την έννοια της αδύμητης ανάγκης, να ληφθούν και να εφαρμοστούν με αποτελεσματικότητα εκείνα τα μέτρα, χωρίς τα οποία τα σημερινά προβλήματα μόνο να επιδεινωθούν είναι δυνατόν. Εντελώς ενδεικτικά σημειώνουμε δυο μόνο τομείς:

- Το άσυλο – ο ιερός θεσμός προστασίας του ανθρώπου από την αυθαίρετη βία και στη συνέχεια, ως πανεπιστημιακό άσυλο, θεσμός προστασίας της σκέψης, της έκφρασης, της διακίνησης ιδεών, χωρίς την οποίαν η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι κενή περιεχομένου – έχει κατακτήσει στην Ελλάδα ένας ακραίος ευτελισμός της ίδιας της έννοιας και της αξίας του ασύλου. Όπως δε είναι γνωστό, όπου το σοβαρό δεν διακρίνεται από το γελοίο, κάποιιο τέλος πλησιάζει!

- Στην Ελλάδα οι πάντες αξιολογούν τους άλλους, κανείς όμως δεν ανέχεται τη δική του αξιολόγηση.

Και στις δυο περιπτώσεις, όπως και σε πάμπολλες άλλες, απαιτείται ράβδος και δη σιδηρά (Ψαλμ. 2, 9).

Πρώτη μάλιστα χρήση της ράβδου θα έπρεπε να γίνει προς **αυτομαστίγωση**:

- Όλων μας, γιατί όλους ή πάντως σχεδόν όλους κάποια συννενοχή μας βαραίνει.
- Όλων εκείνων, που βαστάζουν τη ράβδο νομίμως, αλλά δεν την χρησιμοποιούν κατά χρέος.
- Όλων εκείνων, οι οποίοι αρνούνται τον διάλογο για τα θέματα της παιδείας και μάλιστα στη χώρα που ανέδειξε τον διάλογο σε κατ'εξοχήν μέσον της υπεύθυνης και από κοινού αναζήτησης της αλήθειας.

Υπενθυμίζουμε, τέλος, ότι η ράβδος λειτουργεί βέβαια και ως βακτηρία για όσους χρειάζονται στηριγμό και παραμυθία. Η διάκριση ανάμεσα στις δυο λειτουργίες προϋποθέτει ευαισθησία, σοφία και αγάπη, μάλιστα όταν πρόκειται για νέους ανθρώπους.

Ένα νομίζουμε πως είναι σίγουρο: Αν δεν συνεργήσουμε όλοι υπεύθυνα στη λήψη και την απαρέγκλιτη εφαρμογή των αναγκαίων, έστω και επώδυνων μέτρων, η πελιδνή όψη της παιδείας μας σε όλες τις βαθμίδες προδικάζει με ασφάλεια ένα ζοφερό και αποτρόπαιο μέλλον.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2006

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ

1861 1. Παιδεία και περιβάλλον

Ημερίδα με Καθηγητές και μαθητές (περιβαλλοντική ομάδα) του 3ου Γυμνασίου Μοσχάτου. Ενημερώθηκαν για τον σκοπό και το έργο του Ιδρύματος και συζήτησαν θέματα προστασίας του περιβάλλοντος με τα μέλη του επιστημονικού επιτελείου του Ιδρύματος Εμμανουέλα Λαρεντζάκη και Αναστασία Τσελεκίδου, καθώς και με τον Γεν. Διεθυντή Αλέξ. Παπαδερρό (που αναφέρθηκε εκτενώς στις σχετικές δραστηριότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας (ΙΘΟ) της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ)).

3. Ομάδα από τη Γερμανία.

- Μαθητές από το Δημοτικό Εργαστήρι Βυζαντινής Αγιογραφίας του Δήμου Ν. Κυδωνίας με συνοδό τον Αγιογράφο Νίκο Γιαννακάκη. Ενημερώθηκαν από την Αγιογράφο της ΟΑΚ Κων/να Στεφανάκη και την Αναστ. Τσελεκίδου.

4. 15ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων.

- 1ο Λύκειο Υμηττού.

1862 4.-5. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

Ομάδα 17 φοιτητών του CONCORDIA COLLEGE της Μινεσσότα ΗΠΑ, συνοδευομένων από τους Καθηγητές τους. Παρακολούθησαν σειρά μαθημάτων που δίδαξαν ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ, η *Εμμανουέλα Λαρεντζάκη* και η *Αναστασία Τσελεκίδου*. Έμφαση δόθηκε στον λειτουργικό βίο της Ορθοδοξίας, στη σύγχρονη δομή και τα κύρια γνωρίσματα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων και Αυτονόμων Εκκλησιών και ιδιαίτερα της Εκκλησίας της Κρήτης, στο διεθνές πρόγραμμα ΛΟΓΟΥ και ΤΕΧΝΗΣ της ΟΑΚ με τίτλο «Πρόσωπον προς Πρόσωπον» και στη μέριμνα της Εκκλησίας, ιδιαίτερα δε της ΑΘΠ του Οικουμενικού Πατριάρχου *Βαρθολομαίου* για το οικολογικό πρόβλημα. Ο Γεν. Διευθυντής υπογράμμισε με έμφαση τις συνέπειες που έχει για όλο τον κόσμο η απροθυμία των Ηνωμένων Πολιτειών να συμπράξουν ενεργώς με τη διεθνή κοινότητα στην αντιμετώπιση των οικολογικών προβλημάτων. Τα μέλη της Ομάδας παρακολούθησαν ακολουθία Εσπερινού στην Ι. Μονη Γωνιάς και επισκέφθηκαν το Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας. Με τους Καθηγητές του Κολλεγίου συζητήθηκαν θέματα δομημένης συνεργασίας στο προσεχές μέλλον.

7. Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεις του 16^{ου} Δημοτ. Σχολείου Χανίων.

- Καθηγητές και μαθητές από το Ζάννειο Εκπαιδευτήριο Ηρακλείου Κρήτης.

9. Μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Περιβολίων Ρεθύμνου «ΕΜΜ. ΠΑΧΛΑΣ».

13. 7^ο Ενιαίο Λύκειο Θεσσαλονίκης.

20. Ομάδα αλλοδαπών.

25. Ομάδα από την Αθήνα.

25. - 26. «Ιδέα, Καινοτομία, Δημιουργικότητα, Ανταγωνιστικότητα»

Υστερα από αίτημα του Υπουργείου Ανάπτυξης, η ΟΑΚ φιλοξένησε ομάδα παιδιών από όλη την Ελλάδα, που έλαβαν μέρος στον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό με το παραπάνω θέμα και βραβεύθηκαν. Ο Διαγωνισμός αυτός θεσπίστηκε και προκηρύχθηκε με κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στα πλαίσια των ετών Ανταγωνιστικότητας 2005-2010. Σκοπός του Διαγωνισμού, ο οποίος απευθυνόταν σε πενταμελείς ομάδες μαθητών της Β'

τάξης των Ενιαίων Λυκείων και του Α' κύκλου ΤΕΕ όλης της χώρας, ήταν η σύνταξη επιχειρηματικών σχεδίων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας επιχείρησης της περιοχής των διαγωνιζομένων ομάδων. Κατά την παραμονή τους στην Ακαδημία οι μαθητές ενημερώθηκαν για το έργο του Ιδρύματος.

26. Ομάδα από τη Φιλανδία.

27. Ομάδα αλλοδαπών.

3. Ομάδα αλλοδαπών.

4. Ομάδα αλλοδαπών.

8. Ομάδα από την Αγγλία.

1863 6. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

1864 10.-11. Εορτή Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου

Με την ευκαιρία της εορτής των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Φωτιστών των Σλάβων, στη μνήμη των οποίων έχει αφιερωθεί το Παρεκκλήσι της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, τελέσθηκε Μέγας Εσπερινός από τους ιερείς π. *Διονύσιο Νταουντάκη*, Εφημέριο Κολυμπαρίου, π. *Αντ. Πατεράκη* και π. *Vladimir Misijuk*, από την Πολωνία, με συμπροσευχομένους τους π. *Εμμ. Τζατζάνη* και π. *Γ. Περράκη*. Έψαλαν μέλη της Χορωδίας Ιεροψαλ-

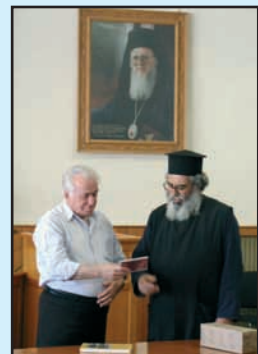
τών Χανίων «Γεώργιος ο Κρης» με χοράρχη τον *Νικ. Πιακή*. Ακολούθησε η καθιερωμένη ειδική συνεορία με ομιλητή τον *Δημήτριο Γόνη*, Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, τον οποίον παρουσίασε στο πυκνό ακροατήριο ο Γεν. Διευθυντής. Ο Καθηγητής *Γόνης* ανέπτυξε το θέμα: «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΣΛΑΒΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ».

Χαιρετισμό απηύθυναν ο Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Μακεδόνων Χανίων *Σοφ. Θεοδοσόπουλος* και ο π. *Vladimir*, ο οποίος αναφέρθηκε συνοπτικά και στα σχέδια για την οργάνωση και λειτουργία Ορθοδόξου Ακαδημίας στην Πολωνία κατά το πρότυπο της ΟΑΚ. Ακολούθησε παραδοσιακό κέρασμα.

Την επομένη τη Θ. Λειτουργία τέλεσαν ο π. *Αντώνιος Πατεράκης*, ο π. *Διονύσιος Νταουντάκης* και ο π. *Vladimir*. Έψαλε ο πρ. Δάσκαλος *Ι. Μαυρομμάτης* και ο Αρχιμ. *Αντ. Ρενιέρης*, αδελφός της Ι. Μονής Γωνιάς, ο οποίος εκήρυξε και τον θ. λόγον. Εκκλησιάσθηκαν μαζί μας και κοινώνησαν μαθητές και δάσκαλοι του Δημοτικού Σχολείου Κολυμπαρίου.

11. Εκπαιδευτικοί, Έλληνες και αλλοδαποί, με συνοδό τη *Μαρία Χαραλαμπίδου* από το 8^ο Δημοτ. Σχολείο Χανίων.

16. Καθηγητές και σπουδαστές της Ιερατικής Σχολής της Εκκλησίας Κύπρου «Απόστολος Βαρνάβας». Στην ενημερωτική για την ΟΑΚ ομιλία του ο Γεν. Διευθυντής *Αλέξ. Παπαδερός* αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στους πολλούς δεσμούς του Ιδρύματος με την Κύπρο, ιδιαίτερα δε στην κηδεία του αιιδίου Αρχιεπισκόπου *Μακαρίου Γ'* (Αύγουστος 1977), στην οποία εκπροσώπησε το Συμβούλιον Ευρωπαϊκών Εκκλησιών. Υπογράμμισε μάλιστα, ότι, ύστερα από σχετική πρότασή του, που είχε κάμει ευχαρίστως δεκτή ο τότε Δήμαρχος Χανίων αείμνηστος *Αντώνιος Μαρής*, είχε παραλάβει χώμα από τον τάφο του Εθνάρχου *Ελευθερίου Βενιζέλου* και απέθεσε τούτο στον τάφο του Εθνάρχου *Μακαρίου*, πράγμα που εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τον κυπριακό λαό.

17. 1^ο Νηπιαγωγείο Κισάμου.

18. Στα πλαίσια των επισήμων εκδηλώσεων για την 65η επέτειο της Μάχης της Κρήτης και μετά το πέρας της επιμνημόσυνης δέησης στο Μνημείο Πεσόντων Ευελπίδων, σπουδαστές της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, συνοδευόμενοι από τον Ταξίαρχο *Γεώργιο Παπαθανασίου*, επισκέφθηκαν την ΟΑΚ και ενημερώθηκαν από τον Γεν. Δ/ντή για τον σκοπό και το έργο του Ιδρύματος. Ο Υποδιοικητής της Σχολής έκλεισε την εκδήλωση με θερμούς λόγους και επέδωσε στον Γεν. Δ/ντή της ΟΑΚ τον θυρεό της Σχολής.

Ο Ταξίαρχος
Γ. Παπαθανασίου

22. Ομάδα αλλοδαπών.

24. Ομάδα αλλοδαπών.

1865 27. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

30. Μέλη του Παγκυπρίου Συνδέσμου Επαναπατρισθέντων Κυπρίων Αγγλίας. Έγινε αναλυτική ενημέρωση για το έργο της ΟΑΚ.

- 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνου.

31. 12^ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων.

Ημερίδα με ομάδα Βετεράνων Νεοζηλανδών. Έγινε μνεία των της Μάχης της Κρήτης, προβολή αποσπασμάτων από τη σχετική τηλεοπτική ταινία «*Τα μαύρα Όρη της Κρήτης*», αναφορά στην προστασία Βρετανών Στρατιωτικών σε χωριά της Κρήτης μετά τη Μάχη και σύντομη ενημέρωση για το έργο του Ιδρύματος. Προς τιμήν των Βετεράνων και των συνοδών τους η ΟΑΚ παρέθεσε γεύμα.

1866 30. Μνήμες

Ι Ο Υ Ν Ι Ο Σ

1. Σχολείο Κωφαλάων Κισάμου.
3. Ομάδα αλλοδαπών.

1867 9. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από τη Γερμανία.

Συνέχεια στη σελ. 876

29. Ομάδα από τη Ρουμανία.

1869 29. Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ, ΣΤΟΥΣ ΥΜΝΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΚΡΗΤΗΣ, ανταποκρινόμενη σε

πρόσκληση του Ναυστάθμου Κρήτης, έλαβε μέρος στη ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ με την οργάνωση ειδικής εκδήλωσης στο Θέατρο του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ιεροσαλτών Ν. Χανίων «Γεώργιος ο Κρής» και τον Φιλολογικό Σύλλογο Κισάμου «ΚΙΣΑΜΙΚΟΣ», με το παραπάνω κεντρικό θέμα. Το πρώτο μέρος (Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ) ανέπτυξε ο Αλέξ. Παπαδερός. Ενδιαμέσως ο Υποπλοίαρχος Ποσειδών Ωρολογίδης αναφέρθηκε συνοπτικά στο θέμα: «Πλοία και θαλάσσιες μεταφορές κατά τη ρωμαϊκή περίοδο». Ο Σύνδεσμος Ιεροσαλτών, με Χοράρχη τον Πρόεδρό του Νικόλαο Πιακή, απέδωσε ύμνους της Εκκλησίας, που αναφέρονται στη θάλασσα. Τέλος, ο Φιλολογικός Σύλλογος Κισάμου «ΚΙΣΑΜΙΚΟΣ», με συντονίστρια την Πρόεδρό του Αντωνία Μαζοκοπάκη, παρουσίασε σχετικά με τη θάλασσα πεζά και ποιήματα, μερικά από τα οποία τραγούδησαν μέλη του Συλλόγου – απόφοιτοι του Ωδείου της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου. Την εκδήλωση χαιρέτησε ο Υποδιοικητής του Ναυστάθμου, ο οποίος επέδωσε στην ΟΑΚ τιμητικό Δίπλωμα και τον Θυρεό του Ναυστάθμου. Το Δίπλωμα παρέλαβε ο Αρχιμ. Χρύσανθος Κελαϊδής, Ηγούμενος της Ι.Μ. Γωνιάς – Μέλος του Διοικ. Συμβουλίου της ΟΑΚ.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΣΛΑΒΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Καθηγ. Δημ. Γόννη

Ευρισκόμενος σ' έναν χώρο, στον οποίο η μνήμη των αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου τιμάται κάθε χρόνο, θεώρησα σκόπιμο να μην απασχολήσω την αγάπη σας με ιστορικά γεγονότα, που λίγο-πολύ σάς είναι γνωστά, και να στρέψω την προσοχή σας στην αποτίμηση της προσφοράς των αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου στην Εκκλησία γενικότερα και ειδικότερα στον κόσμο των Σλάβων. Για να δώσει κανείς απάντηση στο πρόβλημα αυτό, θα κληθεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα: «Γιατί τα ονόματα των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου έχουν μείνει στην Ιστορία γραμμένα με ανεξίτηλα στοιχεία; Γιατί η διεθνής επιστήμη ασχολείται τόσο πολύ με το έργο τους, ώστε σήμερα μόνο οι τίτλοι των μονογραφιών, των άρθρων, των εισηγήσεων και των ανακοινώσεων των ερευνητών, που αναφέρονται σ' αυτούς, να γεμίζουν τις σελίδες τεσσάρων ογκωδών τόμων; Γιατί οι Σλάβοι τους τιμούν με παθολογική αγάπη; Γιατί ο πάπας Ρώμης τους ανακήρυξε προστάτες αγίους της Ευρώπης;». Ο ερωτώμενος οπωσδήποτε θα βρεθεί σε δύσκολη θέση και ως επί το πλείστον θα δώσει τη στερεότυπη απάντηση: «Γιατί αυτοί κήρυξαν το Χριστιανισμό στον κόσμο των Σλάβων». Είναι όμως η απάντηση ικανοποιητική και ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

Κατ' αρχάς πρέπει να πούμε πως οι αγ. Κύριλλος και Μεθόδιος δεν είναι οι πρώτοι ιεραπόστολοι που κήρυξαν το Ευαγγέλιο του Χριστού στους Σλάβους. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος μας πληροφορεί, ότι ήδη από την εποχή του αυτοκράτορα Ηρακλείου (610-640) είχε αρχίσει ο εκχριστιανισμός των Σλάβων. Ο Ηράκλειος έφερε τότε πρεσβυτέρους από τη Ρώμη στη Βαλκανική, για να κηρύξουν το Ευαγγέλιο στους Σέρβους και να τους βαπτίσουν. Το έργο αυτό συνέχισε το Βυζάντιο στους Σλάβους και στους κατοπινούς αιώνες. Είναι γνωστό επίσης, ότι και οι Ρώσοι μετά την αιφνιδιαστική επίθεση κατά του Βυζαντίου, τη γνωστή έφοδο των Ρως (860), δέχτηκαν όχι μονάχα ιεραποστόλους, αλλά και επίσκοπο για την οργάνωση της νεοσύστατης Εκκλησίας.

Πρέπει να επισημάνουμε, ότι ακόμη και στη Μεγάλη Μοραβία (το κατ' εξοχήν πεδίο ιεραποστολής των δυο αδελφών) είχε διαδοθεί ο χριστιανισμός πριν από την άφιξή τους στη χώρα αυτή. Οι πηγές δεν αφήνουν καμία αμφιβολία γι' αυτό. Ας δούμε λοιπόν τί μας λένε οι πηγές. Στο Βίο του αγ. Κυρίλλου ο ηγεμόνας των Μοραβών Ραστισλάβος παραγγέλλει στον αυτοκράτορα Μιχαήλ τον Γ': «Αν και ο λαός μας απομακρύνθηκε από την ειδωλολατρία και τώρα τηρεί το χριστιανικό νόμο, παρά ταύτα δεν έχουμε κανένα τέτοιο διδάσκαλο, που θα μπορούσε να εξηγήσει στη γλώσσα μας τη χριστιανική πίστη... Στείλε μας λοιπόν, Κύριε, τέτοιο επίσκοπο και διδάσκαλο, διότι από σας εξέρχεται πάντοτε ο καλός νόμος σ' όλες τις χώρες...». Στο Βίο του αγ. Μεθοδίου ο Ραστισλάβος είναι ακόμη πιο σαφής: «Με τη χάρη του Θεού είμαστε σεσωσμένοι. Ήλθαν σε μας πολλοί χριστιανοί διδάσκαλοι από την Ιταλία, την Ελλάδα και τη Γερμανία και μας δίδαξαν με διαφορετικό τρόπο ο καθένας. Αλλά εμείς οι Σλάβοι είμαστε απλοί άνθρωποι και δεν έχουμε κανέναν να μας εξηγήσει την έννοια της Γραφής. Γι' αυτό, Κύριε, στείλε μας τέτοιο άνθρωπο, που θα μας οικοδομήσει σ' όλη την αλήθεια». Όλα αυτά σημαίνουν ότι στη Μοραβία δρούσαν από πολύ καιρό ιεραποστολικές ομάδες από τη Γερμανία, το Βυζάντιο και την Ιταλία. Όλοι τους κήρυτταν «Χριστόν εσταυρωμένον», αλλά χρησιμοποιούσαν διαφορετικές ιεραποστολικές μεθόδους, διαφορετική λειτουργική πρακτική και διαφορετικό κανονικό δίκαιο. Ο Ραστισλάβος με το αίτημά του αυτό δεν ήθελε να αυξήσει τον αριθμό των ιεραποστολικών ομάδων κατά μία. Ήθελε διδασκάλους που θα δίδασκαν το λαό στη μητρική του γλώσσα, που θα λειτουργούσαν στη σλαβική, που θα μετέφραζαν στη γλώσσα αυτή, που αργά ή γρήγορα θα εκτόπιζαν τους άλλους ιεραποστόλους, που θα οργάνωναν και θα δημιουργούσαν αυτοκέφαλη Εκκλησία της Μοραβίας και η χώρα θα αποκτούσε μαζί με την πολιτική και την εκκλησιαστική της ανεξαρτησία. Οι δύο άγιοι αδελφοί δεν κατόρθωσαν να πραγματοποιήσουν όλες τις επιθυμίες του Ραστισλάβου, όμως επέτυχαν να δώσουν το πολυτιμότερο αγαθό στους Σλάβους, τον γραπτό σλαβικό λόγο.

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε το μέγεθος της προσφοράς των δύο αδελφών, πρέπει να αναλογιστούμε τί ήταν η σλαβική γλώσσα μέχρι την εποχή εκείνη. Μία φτωχή γλώσσα, που εξυπηρετούσε τις ανάγκες της καθημερινής ζωής στη διοίκηση, τη γεωργία, την κτηνοτροφία. Το λεξιλόγιό της ήταν πενιχρό και οι εκφραστικές δυνατότητες περιορισμένες. Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός χτυπούσε δειλά τότε τις θύρες των Σλάβων, αλλά δεν μπορούσε να εισέλθει, γιατί δεν υπήρχε το κατάλληλο όργανο, δηλαδή ο γραπτός σλαβικός λόγος. Και το όργανο αυτό το έδωσαν στους Σλάβους οι δύο άγιοι αδελφοί. Και το έδωσαν, γιατί ήταν φορείς μιας υγιούς ιεραποστολικής αρχής: Ότι κάθε άνθρωπος και κάθε λαός έχει το δικαίωμα να λατρεύει το Θεό στη μητρική του γλώσσα. Η αρχή αυτή δείχνει όχι μονάχα το μεγαλείο της ψυχής τους, αλλά και το σεβασμό προς την ανθρώπινη ελευθερία, προς την ανθρώπινη προσωπικότητα. Με αυτή τους την αρχή γκρεμίζουν το μύθο και το θρύλο που είχε δημιουργηθεί πε-

